

Nr 269.

Av herr Larsson, Johan August, m. fl., i anledning av
*Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om
 kommunalstyrelse på landet m. m.*

I proposition nr 99 till årets riksdag har, beträffande villkoren för kommunal rösträtt, uttalats, att det icke syntes lämpligt att för närvarande föreslå några sakliga ändringar och att därför frågan om utskyldsstreckets omfattning torde böra lämnas utanför det nu förevarande revisionsarbetet (sid. 117).

Emellertid kan med fog befaras, att om de nu framlagda förslagen till nya kommunallagar bliva av riksdagen godkända, det sedermera mot nya ändringsförslag kommer att göras invändning redan på den formella grund, att det nya lagverkets texter icke böra omedelbart göras till föremål för nya ändringar.

Härtill kommer, att genom de bestämmelser om kommunalutskylders uttaxering och uppbörd, som de framlagda förslagen innehålla, det synes bliva avsevärt lättare än med hittills gällande lagstiftning att införa ett prövningsförfarande i fråga om efterskänkande av påförda utskylder vid fall av oförvallad betalningsoförmåga.

Mot utskyldsstreckets återförande till sin tidigare omfattning, d. v. s. till att avse samtliga under senast förflutna tre kalenderår förfallna kommunalutskylder, har nämligen alltid invänts, att en sådan utvidgning av nu gällande bestämmelser skulle vara obillig beträffande alla dem, som genom sjukdom, oförvallad arbetslöshet eller andra liknande omständigheter råkat bli urståndsatta att betala sina utskylder. Å andra sidan har man, med åberopande av 1918 års utredning, hävdad, att en prövning av dylika fall genom valnämnden vid röstlängdens uppgörande icke skäligen kunde stadgas, då därmed alltför lätt skulle följa svårigheter i avseende å ett objektvt och rättvist bedömande av den påstådda oförmågan. Riktigheten av denna invändning har heller icke blivit bestridd, men samma invändning kan icke med lika fog göras gällande emot en prövning, som sker dels efter egen ansökan, dels genom kommunalnämnden resp. drätselkammaren i stället för genom valnämnden resp. magistraten, dels slutligen i samband icke med röstlängdens uppgörande utan med uppbörden av utskylderna. Däremot har emot en sådan anordning av prövningen gjorts en annan invändning, nämligen den att prövningen skulle, om den ägde rum å kommunalstämma, som hade att fastställa debiterings- och uppbördslängd, bliva så tidsödande och omfattande, att den praktiskt taget icke kunde, åtminstone i förortskommuner till storstäderna, anses möjlig att genomföra.

Det nu framlagda kungliga förslaget överflyttar emellertid debiterings- och uppbördslängdens justering till kommunalnämnden (sid. 20, 195, 196) och möjliggör därigenom också, att ansökningar om efterskänkande av kommunalutskylder skulle kunna ingivas till nämnden, som därefter finge till stämman resp. fullmäktige avgiva förslag till beslut. Ingen anledning finnes att antaga, att härvid några som helst svårigheter skulle uppstå; nämnden har god tid att pröva ansökningarna, som ej behöva vara avgjorda innan avkortnings- och restlängderna efter uppbörden upprättats, och stämman eller fullmäktige torde icke annat än i rena undantagsfall avvika från vad nämnden resp. drätselkammaren föreslagit.

Ett införande av bestämmelser om dylikt prövningsförfarande låter sig så mycket lättare göra, som dessa bestämmelser skäligen kunna anknytas till redan nu gällande och även i det kungliga förslaget bibehållna stadganden om två tredjedels majoritet för beslut om efterskänkande av oguldna kommunalutskylder vid "verkligt ömmande omständigheter". Man kan nämligen utan svårighet typiskt ange dessa "verkligt ömmande omständigheter" och tillika föreskriva dels att prövning därav blott får ske efter ansökan, dels att sådan ansökan skall göras före uppbördsstämman i början av året. Prövningen avser då uteslutande oförmågan att betala, men icke frågan om rösträtten, och detta medför, att, om ansökan bifalles, häftandet för de efterskänkta utskylderna upphör. När sedermera året därpå i juli månad ny röstlängd justeras, blir rösträtten utan vidare bibehållen; varken behov eller ens möjlighet föreligger då att ingå i någon prövning av frågan om betalningsförmågan.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte vid prövningen av Kungl. Maj:ts proposition nr 99 för sin del besluta följande ändringar i nedan nämnda paragrafer av Kungl. Maj:ts förslag till lag om kommunalstyrelse på landet (F. L.) resp. inom klammer [] av Kungl. Maj:ts förslag till lag om kommunalstyrelse i stad (F. S.), nämligen

1) F. L. kap. 2 § 1 andra stycket [F. S. 2:2 andra stycket]:

Sådan rättighet tillkommer dock ej den, som: — — — — —

d) häftar för honom påförda utskylder till kommunen [staden], vilka förfallit till betalning under de tre sist förflutna kalenderåren utan att i föreskriven ordning hava efterskänkts; eller — — — — —

2) F. L. kap. 2 § 14 första stycket [F. S. 2:19 första stycket]:

Efterskänkande av oguldna kommunalutskylder må av kommunalstämma [stadsfullmäktige] beslutas allenast där, efter ansökan och prövning av varje särskilt fall, sjukdom, oförvårdad arbetslöshet eller andra verkligt ömmande omständigheter befunnits föreligga.

3) *F. L. kap. 6 § 5 och 6 [F. S. 6: 5 och 6]:* sammanslås till en paragraf, § 5, [§ 5], varefter införes en *ny § 6 [§ 6]:*

Har skattskyldig i följd av sjukdom, oförvårdad arbetslöshet eller annan liknande grund blivit oförmögen att gälda honom påfört utskyldsbelopp, må han, innan uppbörd, på sätt nedan i § 7 stadgas, ägt rum, till kommunalnämnden [drätselkammaren] ingiva ansökan om efterskänkande helt eller delvis av beloppet och därvid föga nödiga bevis om de förhållanden, varpå ansökan grundas.

Det åligger nämnden [drätselkammaren] att, innan den i § 10 omförmälda avkortningslängd upprättas, hos kommunalstämman [stadsfullmäktige] göra framställning om beslut i anledning av sålunda inkomna ansökningar.

4) *Förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalstyrelseförordningen för Stockholm (prop. sid. 75):* åt utskottet torde uppdragas att utforma nödiga texter för införande av ovan angivna stadganden.

Stockholm den 8 mars 1930.

Ernst Svenson.

L. G. Bodin.

*J. A. Larsson.
And. Henriksson.*

